

USA

Fordypning

Fagmål: USA Fordypning

Fag

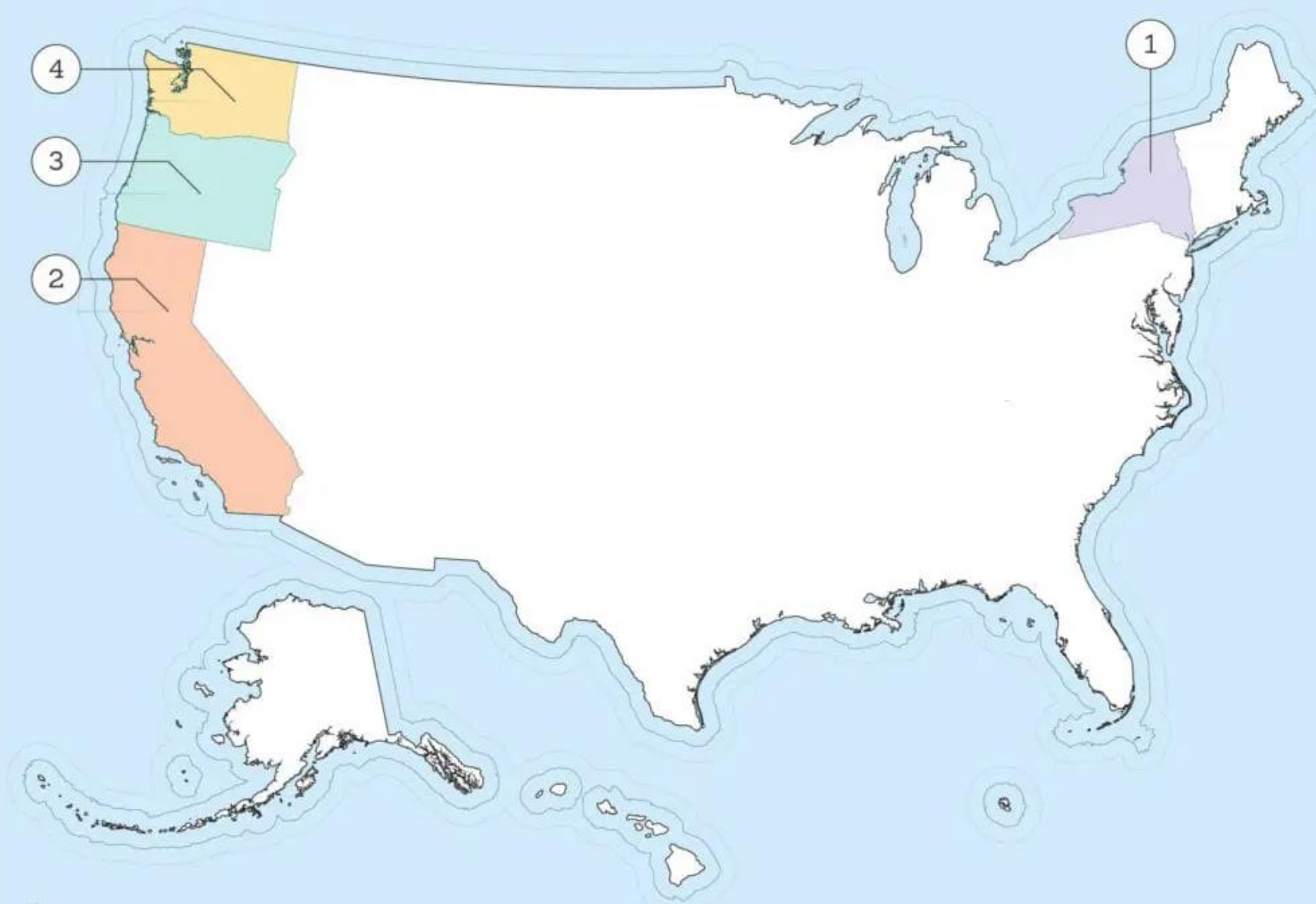
USA
Fordypning

Målpunkt

Studenten skal:

- Kunne plassere California, Oregon, Washington og New York på USA-kartet.
- Ha oversikt over regionenes klima og geografi generelt, og Californias klima og geografi spesielt.
- Ha oversikt over Californias viktigste subregioner og plassere dem geografisk korrekt internt i California.
- Kjenne til vinloven i California
- Kunne beskrive relevante historiske hendelser som har formet vinområdet.
- Forstå USAs betydning i verdenssammenheng.

- 1 New York
- 2 California
- 3 Oregon
- 4 Washington

California

Fordypning

Agenda

- ◆ Introduksjon
- ◆ Geografi
- ◆ Klima
- ◆ Historie
- ◆ Vinloven
- ◆ Særegenheter
- ◆ Årganger
- ◆ Områder:
 - ◆ North Coast - Napa Valley, Sonoma - County and Coast, Mendocino
 - ◆ Central Coast - Santa Barbara
 - ◆ Beliggenhet
 - ◆ Druer
 - ◆ Jordsmonn
 - ◆ Vinstil
 - ◆ Produsenter

- Det produseres vin i alle de 50 statene i USA, og landet står for 12 % av verdens vinproduksjon.
- California, alene - produserer mellom 81 og 85 % av all amerikansk vin, og staten er verdens fjerde største vinprodusent.
- Tre av fem solgte vinflasker i USA, kommer fra California.
- Vinindustrien bidrar med 325 000 arbeidsplasser i California, 786 000 arbeidsplasser på nasjonalt nivå.

Kart og plassering

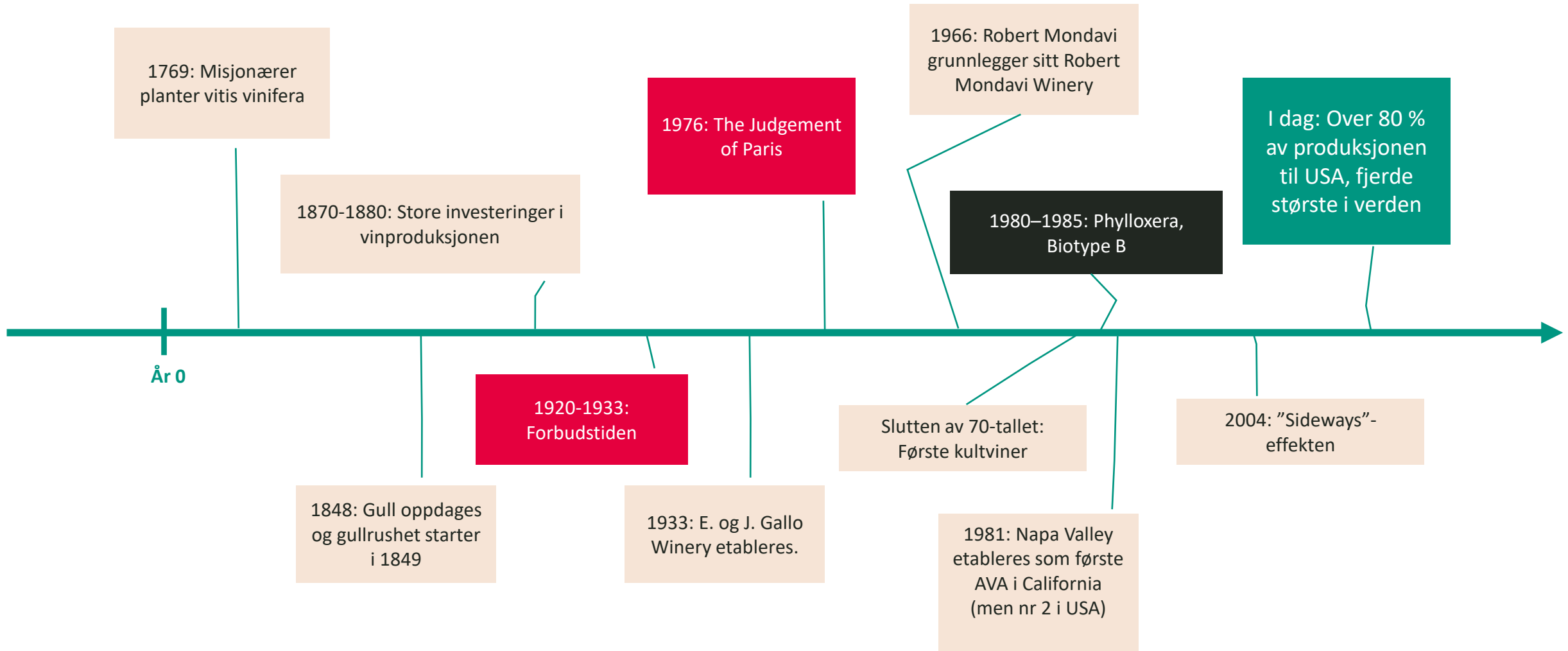
- California ligger på den amerikanske vestkysten.
- Staten ligger mellom breddegradene 42°N og 33°N. Det tar nærmere 14 timer å kjøre fra San Diego i sør opp til grensen til Oregon i nord.
- California har grense mot Mexico i sør, staten Nevada i øst og en lang og viktig kystlinje til Stillehavet i vest.
- Topografisk er staten veldig variert. Ut mot kysten ligger fjellområdene med fellesbetegnelsen Coastal Range.
- Sierra Nevada, ligger naturlig nok i øst. Mellom fjellene ligger Central Valley. I sør ligger Mojaveørkenen.
- Vinområdene i California deles inn i fem hovedregioner:
 - North Coast
 - Central Coast
 - Central Valley
 - South Coast
 - Sierra Foothills.

Klima – California «The Sunshine State»

- Helt overordnet klassifiseres California med tilnærmet Middelhavsklima med maritimt klima nær kysten.
- Breddegrader betyr imidlertid relativt lite. Napa Valley i nord er varm og tørr, mens deler av Santa Barbara lenger sør er fuktigere og kjøligere enn Napa Valley.
- Det er påvirkning fra havet og topografien som innvirker mest. Vannet er generelt kaldt her og gir tempererende effekt f.eks. i Santa Barbara.
- Kald luft og tåke fra Stillehavet siger inn på ettermiddagen og forårsaker at nattetemperaturen synker. Det tar tid for solen å bryte igjennom tåken på morgenkvisten, så dagtemperaturen forsinkes med å stige.
- Dette, i kombinasjonen med dalfører med øst-vest retning, har størst innvirkningen på vinområdene.

År 0

1769: Misjonærer planter vitis vinifera

1870-1880: Store investeringer i vinproduksjonen

1976: The Judgement of Paris

1966: Robert Mondavi grunnlegger sitt Robert Mondavi Winery

I dag: Over 80 % av produksjonen til USA, fjerde største i verden

1980-1985: Phylloxera, Biotype B

1920-1933: Forbudstiden

1848: Gull oppdages og gullrushet starter i 1849

1933: E. og J. Gallo Winery etableres.

Slutten av 70-tallet: Første kultviner

1981: Napa Valley etableres som første AVA i California (men nr 2 i USA)

2004: "Sideways"-effekten

Vinloven i California

- Vinloven i USA reguleres av The Alcohol and Tobacco Tax and Trade Bureau (TTB)
- Appellasjonssystemet baserer seg på avgrensede AVA (American Viticultural Area). En AVA kan variere fra store områder som krysser statsgrenser, til et lite område rundt en enkelt vingård.
- Reflekterer et avgrenset område for kvalitetsvin, for eksempel Sonoma Coast. Baserer seg på geografiske og klimatiske forhold.
- En AVA har fritt valg av druesort, utbytte, dyrking og fremstillingsmetode, eks. vanning.
- California har de strengeste reglene, og krever at dersom det står California på vinetiketten må 100 % av vinen komme fra staten.

Særegenheter

- Chardonnay er den mest beplantede druen i California, tett etterfulgt av cabernet sauvignon. Det samme gjelder for USA generelt.
- Global oppvarming resulterer i varmere årganger fra California. Innhøstning kan ofte finne sted fire uker tidligere enn før. Krever vitikulturelle endringer for å jobbe «med» klimaendringene:
 - Canopy management - bladparaplyer dekker druene og beskytter mot solen.
 - Bakken dekkes til for å hjelpe jorden og holde på fuktigheten.
- Vinstil i endring - mindre bruk av ny eik, og utvidet bruk av helklase fermentering.

Sub-regioner: Napa Valley

Geologi/jordsmonn:

- Dalen har en rekke ulike jordsmonn fra vulkansk jord til skifer, grus, sand, leire og rød jord.
- Dalbunnen domineres av rik og fruktbar jord fra elveavleiringer.
- Fjellsidene har skinnere jord som er mindre fruktbar.

Vinstil:

- Los Carneros: kjølig påvirkning fra San Francisco-bukten gir gode forhold for chardonnay og pinot noir.
- Stags Leap: på østsiden av elven med nok varme til at cabernet sauvignon og merlot modnes. Kirsebær- og bjørnebær med mykere tanniner enn øvrige områder.
- Oakville og Rutherford: også kjent for cabernet sauvignon. Mer uttrykte tanniner.
- Saint Helena og Calistoga i nord produserer de varmeste, mest konsentrerte og fyldigste vinene. Primært av cabernet sauvignon, men også syrah og zinfandel.

Sub-regioner: Napa Valley

Beliggenhet:

- Napa Valley ligger i North Coast, nord for San Pablo Bay.
- Dalføret går i retning nord-sør, er cirka 64 km lang på det smaleste i bare 1,6 km bred.
- Den sørligste delen er kjøligst fordi selve dalen er vid og åpen og nærmest kysten ved San Pablo Bay. Nordover skjermer Mayacamasfjellene for direkte kystpåvirkning, og i øst holder Vacafjellene igjen for noe av den intense varmen fra Central Valley.

Druer:

- Chardonnay, sauvignon blanc, cabernet sauvignon, merlot, zinfandel, syrah, malbec, cabernet franc.

Sub-regioner: Sonoma County and Coast

Beliggenhet:

- Sonoma County ligger ut mot kysten for Napa på østsiden av Mayacamafjellene.
- Tåke spiller en stor rolle i Sonoma – vinmarkene bader i tåke frem til formiddagen, og på ettermiddagen. Tåken kommer sigende inn fra havet, gjennom åpninger/lave partier av fjellkjeden som strekker seg langs kysten, mellom sør og nord.
- Petaluma Gap gir kystpåvirkning helt inn til Russian River Valley AVA. Kystområdet - Sonoma Coast AVA strekker seg nordover mot Mendocino.

Druer:

- Chardonnay, sauvignon blanc, cabernet sauvignon, pinot noir, zinfandel.

Sub-regioner: Sonoma County and Coast

Geologi/jordsmonn:

- Sandstein/leire (loam), spesielt «Gold Ridge Loam» en gulbrun sandsteinvariant. Også lava, aske og rekke øvrige typer.

Vinstil:

- Carneros AVA, Sonoma Coast AVA og Russian River Valley AVA har alle kystpåvirkning. Elegant chardonnay, pinot noir og musserende av samme druer.
- Sonoma Valley AVA: chardonnay i de kjølige delen, men også rik cabernet sauvignon og zinfandel.
- Alexander Valley AVA: varmen gir rund, fyldig og rik cabernet sauvignon.

Sub-regioner: Mendocino

Beliggenhet:

- Nordligste delen av North Coast. Mest kjent for den kjølige Anderson Valley AVA.

Druer:

- Riesling, gewürztraminer, cabernet sauvignon, zinfandel, pinot noir, syrah.

Geologi/jordsmonn:

- Alluvial og sandstein (loam).

Vinstil:

- Anderson Valley AVA: det kjølige klima gir aromatiske hvite viner samt musserende viner.
- Øvrige deler av Mendocino er relativt mye varmere, og gir rike rødviner med bløte tanniner.

Sub-regioner: Santa Barbara

Beliggenhet:

- Ligger på Central Coast, mellom Paso Robles i nord og Los Angeles i sør. Samme breddegrad som Nord-Afrika, men vinområdene er nedkjølt på grunn av øst-vest gående dalfører. De bringer kald kystluft innover landområdene.

Druer:

- Chardonnay, sauvignon blanc, pinot noir, syrah.

Geologi/jordsmonn:

- Kalkholdig sandstein og skifer pluss øvrige typer.

Vinstil:

- Santa Maria Valley AVA: kjølig påvirkning - gode forhold for chardonnay og pinot noir. Tåken kan bli liggende lenge utover dagen, og modningsprosessen går derfor relativt sakte - noe som bidrar til syrefriskhet og ren frukt.
- Santa Ynez Valley AVA: varmere klima - fokuserer blant annet på syrah.
- Sta. Rita Hills AVA: kjølig, med stor kystpåvirkning. Frisk og fruktige pinot noir og aromatisk chardonnay.

Oregon

Pinot noir-pionieren

Hovedregion: Oregon

- **Topografi:** Ligger mellom California og Washington. Stor variasjon av daler, ørkenplatå, fjell opp mot 3400 m.o.h. og grønne skoger i tillegg til redwood-skog ved kysten.
- **Klima:** Samme breddegrad som Burgund – også noe tilsvarende lys og nedbør. Kjølig klima og tåke, men med store årlige variasjoner fra tørke og hete, til veldig kjølig og vått.
- **Viti/Vini:** marginale modningsforhold, individualistiske vinmakere med en rustikk tilnærming. Hovedområder plantet i kystnære strøk. Fokus på kvalitet, lavt utbytte og økologisk, biodynamisk og bærekraftig vinproduksjon. Vinmarktrussel – store fugleflokker på jakt etter modne druer.

Hovedregion: Oregon

- **Druer:** Pinot noir er viktigste druesort. Andre røde druesorter er cabernet sauvignon, merlot og syrah. Den viktigste hvite druesorten er chardonnay og det produseres også pinot gris, gewürztraminer, Müller-Thurgau, pinot blanc, riesling, sémillon og sauvignon blanc.
- **Geologi/jordsmonn:** Leire, rød jernholdig «Jory Loam» jord og marine sedimenter
- **Vinstil:** Stiltypisk Burgund, fruktdreven – kan oppnå god kompleksitet, men av og til også ha utpreget tannin og noe manglende mineralitet.
- **Viktig å vite:** Willamette Valley er den viktigste AVA. Willamette Valley er igjen delt opp i sub-AVAs. Disse er Chehalem Mountains, Dundee Hills, Eola-Amity Hills, Laurelwood District, McMinnville, Ribbon Ridge, Tualatin Hills og Yamhill-Carlton District.

Sub-regionene Walla Walla Valley, Columbia Valley og Columbia Gorge deles med staten Washington.

Oregon er en viktig leverandør av eik til amerikanske barriques.

Washington

Mot grensen til Canada

Hovedregion: Washington

- **Topografi:** Ligger mellom Oregon og Canada. Cascade-fjellene deler staten inn i øst og vest-side. Columbia-elven er nødvendig vannkilde om sommeren og tidlig høst.
- **Klima:** I vest, ut mot kysten er det mildt og fuktig året rundt – klima her står i stor kontrast til østsidens ørkenlandskap avgrenset fra fuktig kystluft av fjellene. I øst er det tørt og varm sommer, og iskald vinter.
- **Viti/Vini:** Vintertemperaturer ned mot minus 27°C, gjør at det plantes beskyttende fra den verste frosten – f.eks. er merlot veldig utsatt. I tillegg plantes det nå høyere for å få bedre luftsirkulasjon. Mange planter uten poding, som medfører større motstandsdyktighet mot frost.

Hovedregion: Washington

- ◆ **Druer:** Kvalitetsmessig er chardonnay, riesling, merlot og cabernet sauvignon viktigst, men den historiske druesorten concord er fremdeles beplantet over størst areal.
- ◆ **Geologi/jordsmonn:** Sandholdig rik jord, løss (sand, leire, silt)
- ◆ **Vinstil:** Bordeaux-blend med eller uten cabernet franc – moden frukt og noe høy alkohol. Chardonnay i alle kategorier, med enkelte vinmakere bestemt på å få frem terroir-kompleksitet.
- ◆ **Viktig å vite:** Columbia AVA, som deles med Oregon er den største i Washington. Mer enn 95% av vinmarkene finnes her. Vesentlig produksjon av druejuice og spisedruer.

New York

Størst på østkysten

Hovedregion: New York

- **Topografi:** Staten har mange større vann, innsjøer og elver, i tillegg til to fjellkjeder.
- **Klima:** Den østlige delen av staten har maritimt klima, påvirket av Atlanterhavet. Innlands er det kontinentalt klima som mildnes av Lake Erie og andre vannflater. Svært stor forskjell på gjennomsnittlig modningstemperatur innad i regionen.
- **Viti/Vini:** 76% av regionens litt over 14 000 ha. er hybriddruer. Mesteparten av hybriddruene brukes imidlertid til spisedruer og til juiceproduksjon, slik at 90% av vinene som blir laget, lages av vitis vinifera.
- **Druer:** Viktigste druer for vinproduksjon er riesling, chardonnay, merlot og cabernet franc.
- **Viktig å vite:** New York er USAs tredje største region etter California og Washington. Selv om New York ligger mellom den 40. og 45. breddegrad, som altså er sør for Bordeaux, er dette en kjølig til kald vinregion.

Norsk
Sommelier-
Utdannelse